Europos Parlamentas
2019-2024

Užimtumo ir socialinių reikalų komitetas

2023/2116(INI)

7.12.2023

PRANEŠIMO PROJEKTAS

Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2024 m. užimtumo ir socialiniai prioritetai
(2023/2116(INI))

Užimtumo ir socialinių reikalų komitetas

Pranešėjas: Dragoş Pîslaru

TURINYS

Psl.

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS 3

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2024 m. užimtumo ir socialiniai prioritetai
(2023/2116(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties 3 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 9 ir 149 straipsnius,

– atsižvelgdamas į 2023 m. lapkričio 21 d. Komisijos komunikatą „2023 m. metinė tvaraus augimo apžvalga“ (COM(2023)0901),

– atsižvelgdamas į 2023 m. lapkričio 21 d. Komisijos pasiūlymą dėl Komisijos ir Tarybos bendros užimtumo ataskaitos (COM(2023)0904),

– atsižvelgdamas į 2023 m. lapkričio 21 d. Komisijos rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos (COM(2023)0903),

– atsižvelgdamas į 2023 m. lapkričio 21 d. Komisijos komunikatą „2024 m. Įspėjimo mechanizmo ataskaita“ (COM(2023)0902),

– atsižvelgdamas į 2023 m. lapkričio 21 d. Komisijos komunikatą „Bendras 2024 m. biudžeto planų projektų vertinimas“ (COM(2023)0900),

– atsižvelgdamas į 2017 m. lapkričio mėn. Tarybos, Parlamento ir Komisijos paskelbtą Europos socialinių teisių ramstį (ESTR),

– atsižvelgdamas į 2022 m. lapkričio 9 d. Komisijos komunikatą dėl ES ekonomikos valdymo sistemos reformos gairių (COM(2022)0583),

– atsižvelgdamas į 2023 m. balandžio 26 d. Komisijos pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97 (COM(2023)0240),

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto pranešimą (A9-0000/2023),

A. kadangi, remiantis Komisijos 2023 m. rudens ekonomine prognoze, 2023 m. pirmąjį pusmetį ES darbo rinkos rezultatai ir toliau buvo geri, nepaisant sulėtėjusio ekonomikos augimo; kadangi prognozuojama, jog šiais metais užimtumo augimas ES sieks 1,0 proc., o 2024 ir 2025 m. jis sumažės iki 0,4 proc.; kadangi numatoma, kad nedarbo lygis ES išliks iš esmės stabilus – 6,0 proc. 2023 ir 2024 m., o 2025 m. sumažės iki 5,9 proc.;

B. kadangi 2024 m. metinėje tvaraus augimo apžvalgoje pabrėžiama, kad, nepaisant didelio darbo užmokesčio padidėjimo ES 2022 m. ir 2023 m. pradžioje, jis vis dar buvo mažesnis už aukštą infliacijos lygį ir dėl to sumažėjo perkamoji galia, o tai labiausiai paveikė mažesnes pajamas; kadangi 2022 m. realusis darbo užmokestis ES sumažėjo 3,7 proc., todėl padidėjo dirbančiųjų skurdo rizika; kadangi numatoma, kad dėl besitęsiančio nominaliojo darbo užmokesčio augimo ir mažėjančios infliacijos realusis darbo užmokestis kitais metais didės;

C. kadangi Komisijos 2023 m. rudens ekonominėje prognozėje pabrėžta, kad pastaraisiais mėnesiais padidėjo neapibrėžtumas ir ekonomikos perspektyvoms kylanti rizika ir kad pinigų politikos griežtinimo poveikis ekonominei veiklai gali trukti ilgiau ir būti stipresnis, nei numatyta šioje prognozėje, nes įmonių, namų ūkių ir vyriausybių finansus pritaikyti prie aukštų palūkanų normų aplinkos gali būti sudėtingiau;

D. kadangi skaitmeninė ir žalioji pertvarka galėtų turėti didelį poveikį ne tik aplinkai ir nukentėjusiems žmonėms, bet ir ekonomikai, įskaitant darbo rinką;

E. kadangi, atsižvelgiant į Stabilumo ir augimo pakte nustatytą bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą, kurios galiojimas baigiasi 2023 m. pabaigoje, pinigų politika turi būti remiama fiskaline politika mažinant infliaciją ir turi būti užtikrintas fiskalinis tvarumas, kartu suteikiant pakankamai galimybių papildomoms investicijoms, įskaitant investicijas į socialinę infrastruktūrą bei paslaugas ir paramą ilgalaikiam augimui;

F. kadangi bendroje 2024 m. užimtumo ataskaitoje pateikiamas pirmas valstybių narių padėties, susijusios su trimis pagrindiniais 2030 m. tikslais, vertinimas ir nurodoma: didelė pažanga siekiant užimtumo tikslo – 74,6 proc. užimtumo lygio, tačiau esama didelių skirtumų pagal lytį ir amžių; daugumos valstybių narių pažanga siekiant nacionalinių skurdo mažinimo tikslų, tačiau likusiose valstybėse narėse rodikliai juda priešinga kryptimi; reikia didelės pažangos, kad būtų pasiektas pagrindinis ES tikslas, kad iki 2030 m. ES mokymosi programose kasmet dalyvautų 60 proc. suaugusiųjų, palyginti su žemu 37,4 proc. lygiu 2016 m.;

G. kadangi socialinės konvergencijos sistemos įtraukimas į Europos semestrą turėtų skatinti aukštynkryptę socialinę konvergenciją ir pagerinti užimtumo ir socialinių pokyčių valstybėse narėse ir ES vertinimą ir stebėseną, nustatant aukštynkryptei konvergencijai valstybėse narėse kylančią riziką bendroje užimtumo ataskaitoje, grindžiamoje socialinių rodiklių suvestinės pagrindiniais rodikliais, ir Komisijai skelbiant socialinės konvergencijos ataskaitas dėl tų valstybių narių, kurios, kaip nustatyta, susiduria su aukštynkryptės socialinės konvergencijos rizika;

H. kadangi kvalifikuoti darbuotojai, galintys reaguoti į darbo rinkos ir švietimo, mokymo ir mokymosi visą gyvenimą poreikius, yra labai svarbūs siekiant užtikrinti tvarų augimą, didesnes inovacijas ir konkurencingumą bei tvarią ir teisingą ES ekonomikos pertvarką;

I. kadangi dėl visuomenės senėjimo sparčiai auga vyresnių nei 65 metų žmonių skaičius, bet kartu vis daugiau svarbių darbo vietų negali būti užpildytos, nes nerandama tinkamų kandidatų, todėl mažėja darbuotojų, finansuojančių socialinės gerovės modelį ES;

J. kadangi Parlamentas ne kartą pabrėžė jo tinkamo, reguliaraus ir struktūrizuoto dalyvavimo Europos semestro procese ir dialoge svarbą siekiant padidinti priimamų

sprendimų skaidrumą, demokratinę atskaitomybę ir atsakomybę už juos, visų pirma pasitelkiant ekonominį ir socialinį dialogą;

1. pabrėžia, kad kai kuriais tvaraus ekonomikos augimo tikslais turi būti siekiama užtikrinti įtraukią mūsų ekonomikos socialinę, ekologinę ir skaitmeninę transformaciją, kad būtų užkirstas kelias socialiniam, ekonominiam, skaitmeniniam ir aplinkos disbalansui kovojant su skurdu, mažinant nelygybę ir kuriant deramas darbo vietas su atitinkamu darbo užmokesčiu ir darbo sąlygomis, kartu užtikrinant suderinamumą su darnaus vystymosi tikslais ir ESTR, taip pat stiprinti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą;

2. pabrėžia, kad svarbu atlikti naujausių pokyčių darbo rinkoje ir įgūdžių pasiūlos ir paklausos profesiniu, sektorių ir regioniniu lygmenimis stebėseną, siekiant padėti nustatyti ir prognozuoti atitinkamus profesinių ir universaliųjų įgūdžių poreikius;

3. pabrėžia, kad reikia daug investuoti į žmones ir siūlyti kokybišką, įtraukų ir subsidijuojamą švietimą ir mokymą srityse, susijusiose su įgūdžiais ir gebėjimais, kurių reikia darbo rinkose ir į ateitį orientuotuose sektoriuose, atsižvelgiant į vietos ir regionų poreikius; be to pabrėžia, kad reikia spręsti įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitikties ir darbo rinkoje juntamo trūkumo problemą; pabrėžia, jog reikia užtikrinti, kad darbuotojai būtų pasirengę žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai ir galėtų pasinaudoti naujo užimtumo ar karjeros galimybėmis ir kad mokymo ir švietimo programos būtų suderintos su planetos, ekonomikos ir ateities visuomenės poreikiais;

4. pabrėžia, kad dėl skurdo ir socialinės atskirties paplitimo tarp tam tikrų grupių reikia apsvarstyti kokybiško užimtumo pasiskirstymą visuomenėje siekiant geriau parengti pritaikytą aktyvumo skatinimo ir įtraukties politiką; pabrėžia, kad svarbu ypatingą dėmesį skirti jaunajai kartai, kuri vis dar susiduria su sunkumais patekti į darbo rinką, ir vaikams, kuriems kyla didesnė skurdo ir socialinės atskirties rizika; atsižvelgdamas į tai, primygtinai tvirtina, kad reikia geriau įvertinti dabartinės politikos poveikį, siekiant stiprinti valstybių narių gebėjimus skatinti aukštynkryptę socialinę konvergenciją;

5. primena, kad kokybiškų darbo vietų kūrimo ir išsaugojimo strategijų įgyvendinimas yra geriausias būdas pritraukti kvalifikuotą darbo jėgą ir skatinti darbdavius investuoti į savo darbuotojus; pabrėžia, kad įdarbinimo sunkumai ir darbo jėgos trūkumas yra ypač paplitę sektoriuose, kurie pasižymi sudėtingomis darbo sąlygomis ir prasta darbo vietų kokybe; pabrėžia, kad todėl labai svarbu kurti kokybiškas, gerai apmokamas darbo vietas, kurios pagerintų gyvenimo kokybę;

6. pritaria tam, kad būtų padidintos socialiniams tikslams skirtos ES lėšos ir skatinamos į ateitį orientuotos investicijos, kuriomis daugiausia dėmesio skiriama teisingai žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai, turinčiai stiprų socialinį aspektą, įskaitant lyčių lygybę ir vienodas galimybes naudotis pagrindinėmis paslaugomis, pvz., švietimo, sveikatos priežiūros ir skaitmenine infrastruktūra; pabrėžia, kad finansinės priemonės visais lygmenimis turi tapti mažiau suskaidytos, labiau derinamos ir susietos;

7. mano, kad ES fiskalinės taisyklės turėtų sudaryti sąlygas būtinoms viešosioms investicijoms ir teisingo perėjimo prie anglies dioksido neišskiriančios ekonomikos finansavimui, taip pat tinkamam ESTR principų įgyvendinimui; pabrėžia, kad, nors per pagrįstą laikotarpį reikia sumažinti valstybės skolą, mažesnėms ar labiau įsiskolinusioms valstybėms narėms reikia lankstesnių individualių koregavimo planų,

kurie suteiktų pakankamai fiskalinio manevravimo galimybių imtis investicijų ir reformų, kurių reikia socialiniu požiūriu teisingai žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai vykdyti taip, kad niekas nebūtų paliktas nuošalyje;

8. primena valstybėms narėms jų įsipareigojimą vykdyti reformas ir imtis investicijų, kurios daro socialinį poveikį ir prisideda prie ES ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos ir tvaraus bei integracinio augimo, taip pat prie ESTR įgyvendinimo taikant nacionalinius ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus; atsižvelgdamas į tai, ragina integruoti ESTR į visus ES fondus, į jų paskirstymo taisykles įtraukiant socialines sąlygas, kaip ES bendrajam biudžetui taikomo Finansinio reglamento[1] dalį;

9. atkreipia dėmesį į 2023 m. balandžio mėn. peržiūrint ekonomikos valdymo sistemą Komisijos pateiktus pasiūlymus dėl naujų reglamentų, kuriais siekiama didinti skolos tvarumą ir tvarų bei integracinį augimą vykdant investicijas ir reformas, įskaitant fiskalinio koregavimo planus, kuriais sudaromos sąlygos socialinėms investicijoms; ragina Komisiją įvertinti, kokios išlaidos ir investicijos yra būtinos norint pasiekti ilgalaikius socialinius ir ekonominius tikslus, kurių reikia, kad būtų laikomasi nacionaliniuose ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose nustatytų tarpinių reikšmių; ragina Komisiją pasiūlyti naują perviršinio deficito apskaičiavimo sistemą, grindžiamą šiuo vertinimu, siekiant žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos metu padidinti teisingumą, socialinį atsparumą ir ESTR įgyvendinimą, kartu užtikrinant viešųjų finansų tvarumą valstybėse narėse;

10. ragina Komisiją Europos Sąjungoje parengti ekonominio valdymo struktūrą, kuri būtų pagrįsta skaidrumu, atskaitomybe, solidarumu, integracija, socialiniu teisingumu, konvergencija, lyčių lygybe, aukštos kokybės viešosiomis paslaugomis, įskaitant kokybišką viešojo švietimo sistemą visiems, kokybišką užimtumą ir darnų vystymąsi;

11. palankiai vertina tai, kad, siekiant skatinti aukštynkryptę socialinę konvergenciją, SESV 148 straipsnio 4 dalyje nustatytą daugiašalės priežiūros procedūrą pirmą kartą papildė Europos semestro ankstyvojo perspėjimo sistema, taikant socialinės konvergencijos sistemą, kuri galėtų paskatinti šalinti socialinės konvergencijos riziką, nustatytą pagal socialinių rodiklių suvestinės pagrindinius rodiklius ir Komisijos paskelbtas socialinės konvergencijos ataskaitas; pabrėžia, kad svarbu į konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas įtraukti socialinių skirtumų riziką, ypač riziką, kuri yra susijusi su ankstyvuoju žmogaus vystymusi ir jam gali turėti ilgalaikių pasekmių, pvz., vienodas galimybes gauti kokybišką išsilavinimą ir sveikatos priežiūros paslaugas, ir pabrėžia, kad į ją svarbu atsižvelgti nustatant fiskalinio koregavimo planus;

12. ragina užtikrinti demokratiškesnį Europos semestro procesą, kuriame Parlamentas aktyviai dalyvautų nustatant ekonominės ir ypač socialinės politikos prioritetus; mano, kad persvarstytas Europos semestro procesas turėtų būti vykdomas pagal įprastą teisėkūros procedūrą ir dėl jo turėtų susitarti Taryba ir Parlamentas;

[1] 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES, bei panaikinamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (OL L 193, 2018 7 30, p. 1).

13. dar kartą patvirtina socialinių partnerių vaidmenį stiprinant socialinį dialogą ir mano, kad persvarstant Europos semestro procesą, kai tinkama, turėtų būti skatinamas tolesnis dialogas pagrindiniais politikos klausimais su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, visų pirma atitinkamais socialiniais partneriais ir pilietinės visuomenės organizacijomis, laikantis SESV nuostatų ir nacionalinių teisinių bei politinių susitarimų;

14. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.